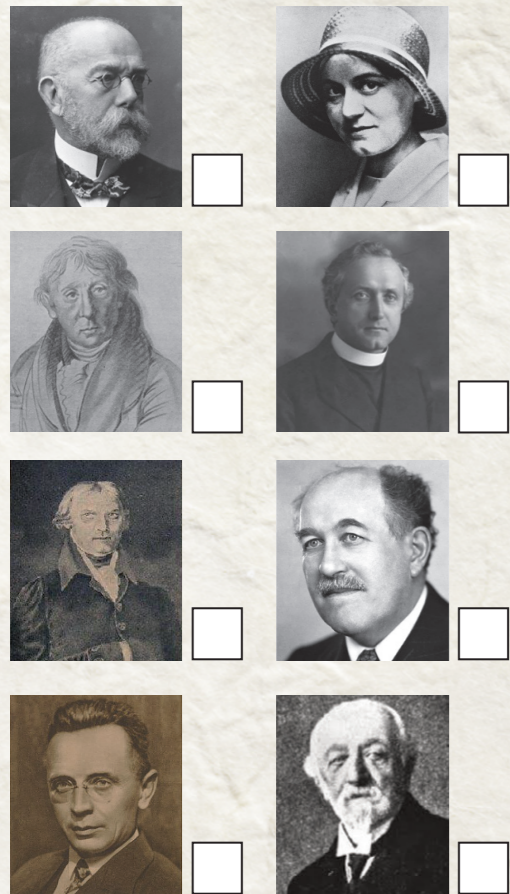

Zadanie 1. Zaznacz na mapie historyczne ziemie Śląska.

Zadanie 2. Połącz ilustrację z odpowiednimi biogramami:

- Fierdrich Wilhelm von Reden** (1752 – zm. 1815 w Bukowcu), Dyrektor Wyższego Urzędu Górniczego we Wrocławiu a później minister w rządzie pruskim, zasłużony dla rozwoju przemysłu na Górnym Śląsku. W 1786 r. obdarzony przez króla Fryderyka Wilhelma II tytułem hrabiowskim.
- Karol Godula** (1781, zm. 1848 we Wrocławiu) – górnośląski przedsiębiorca, który położył znaczne zasługi dla rozwoju gospodarczego Górnego Śląska. Karierę zaczynał jako główny ekonom dóbr hrabiowskich Ballestrema a później, pracując na własny rachunek doszedł do ogromnej fortuny będąc zarządcą i posiadaczem 19 kopalni galmanu, 40 kopalni węgla kamiennego, 3 hut cynku.
- Gustaw Morcinek**, właśc. Augustyn Morcinek (ur. 25 sierpnia 1891 w Karwinie na Śląsku Cieszyńskim, zm. 20 grudnia 1963 w Krakowie) – polski pisarz związany ze Śląskiem, nauczyciel, działacz publicystyczny, pisarz, który wprowadził Śląsk do polskiej literatury, autor m.in. „Wyrąbanego chodnika”, „Łyska z pokładu ldy”, „Ondraszka”. Morcinek wprowadził Śląsk – jego historię, legendy i codzienność – na karty polskiej literatury.
- Edyta Stein** (imię zakonne Teresa Benedykta od Krzyża; ur. 1891 we Wrocławiu – zm. 1942 w Brzezince (KL Auschwitz-Birkenau) – filozofka niemiecka pochodzenia żydowskiego, współpracownica Edmunda Husserla, konwertytka, zakonnica, karmelitanka bosa, święta i męczennica Kościoła katolickiego oraz patronka Europy.
- Max Born** (1882 – 1970) urodzony we Wrocławiu laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki kwantowej, wykładowca na uniwersytetach w Cambridge i Edynburgu; jeden ze sławnych naukowców, którzy odmówili udziału w pracach nad bronią atomową.
- Robert Koch** (1843-1910), wraz z Ludwikiem Pasteurem uważany za ojca mikrobiologii lekarskiej. Laureat Nagrody Nobla w 1905 r. za odkrycie zarazków gruźlicy. Pracował w szpitalu w Sławięcicach k. Kędzierzyna.
- Emil Szramek** (1887 w Tworkowie, zm. 13 stycznia 1942 w KL Dachau) – błogosławiony i męczennik Kościoła katolickiego, polski duchowny katolicki. W obozie stał się niekwestionowanym przywódcą księży. Podnosił więźniów na duchu, głosił kazania, w których dawał wyraz nadziei na odrodzenie Polski.
- Otto Stern** (1888-1969), urodzony w górnośląskich Żorach, obronił doktorat we Wrocławiu, zaproszony do asystentury przez Alberta Einsteina. Max Born twierdził o nim, że jest największym fizykiem eksperymentalnym tamtych czasów. W 1943 r. otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie fizyki.
- August Fryderyk Holtzhausen** (1768-1827) zaczynał pracę w kopalni jako górnik, potem ślusarz, ale jego zdolności i sumienność zwróciły uwagę wizytującego kopalnię Redena, który zaproponował mu pracę na Śląsku. W 1792 r. mianowany mistrzem budowy maszyn parowych w Tarnowskich Górach (zbudował ich ponad 50), w 1806 r. stanął na czele nowo otwartego oddziału budowy maszyn parowych w Hucie Gliwickiej, który stał się wzorcowym dla całych Niemiec. Inspektor maszynowy na cały Górny Śląsk.

Zadanie 3. Przywilej Hanuszowy księcia Jana Dobrego (1531 r.)

Na wieczną pamięć rodu naszego dajemy im chorągiew i wojskowy znak, orła naszego złotego i złotą koronę na niebieskim polu, którego nasi przodkowie dzięki swojej odwadze i czynom chwalebny otrzymali, pod którymi także ich wcześniejsi przodkowie krwi swojej nie szczędzili przelewać, przeciw wrogom karki swe nadstawiając. Dlatego gdyby się im kiedykolwiek udało wyruszyć na pole, wtedy mają i mogą taką chorągiew jako swój dziedziczny, dumny, wojskowy znak dla swojej prawości lub szerzej, dla ogółu na naszą wieczną pamiętkę mieć i używać jako cnotliwi, rycerscy ludzie.

(13) Dajemy im też tego orła naszego złotego na pieczęcie powszechne, żeby mogli go po naszej śmierci używać, gdyby kiedykolwiek wspólnie posłów stali i od wszystkich księstw i krajów tytułowanych mieli komuś o czymś pisać, lub odpowiednio pokój ziem śląskiej pieczętować, albo jakby zaistniała szersza potrzeba, bądź też dla wysłuchania przez sąd osób, jak dalej się pisze. Jedynie aby ta pieczęć nie była używana bez pozwolenia wszystkich obywateli, stanu pańskiego i rycerskiego, i [żeby] tekst brzmiał następująco: Sigillum ducatum Oppoliensis et Ratiboriensis.

Zródła: Sękowski R., Koniec średniowiecza i kształtowanie się postaw ustrojowych księstw opolskiego i raciborskiego (szkice i wypisy źródłowe), Opole 2011.

Pytania do tekstu:

- Kim był autor przywileju? Jakim regionem władał?
- O jakich symbolach heraldycznych i sfragistycznych jest mowa w tekście? Jakie szczegóły ich charakterystyki są podane?
- Gdzie dziś możemy odnaleźć symbolikę opisaną w tekście?

Tropy bibliograficzne:
 Czaplinski M., Kaszuba E., Waś G., Zerelik R., *Historia Śląska*, Wrocław 2002 [fragmenty]
 Górny Śląsk – na moście Europy, red. M.S. Szczepański, Katowice 1994. [fragmenty]
 Górny Śląsk wyobrażony: wokół mitów, symboli i bohaterów dyskusów narodowych, red. J. Haubold-Stolle, B. Linek, Opole – Gliwice – Marburg 2005 [fragmenty]
 Historia Górnego Śląska: polityka, gospodarka i kultura europejskiego regionu, red. J. Bahlicke, D. Gawrecki, R. Kaczmarek, Gliwice 2011 [fragmenty]
 Hudzik J.P., *Zrozumieć Śląsk. Różnica kulturowa i granice teorii*, „Teksty Drugie” 2011, nr 5.
 Kopeć E., „My i oni” na polskim Śląsku (1918-1939), Katowice 1986. [fragmenty]
 Kulesza M., *Rozważania na temat regionu geograficzno-historycznego*. Studia z Geografii Politycznej i Historycznej, tom 3 (2014), s. 27–48.
 Samsonowicz H., 2011, *Historia regionalna*, [w:] Małopolska. Regiony. Regionalizmy. Małe ojczyzny, t. 13, Kraków.
 Szramek E., *Śląsk jako problem socjologiczny. Próba analizy*, Katowice 1934 [fragmenty]

Opracowanie: Anna Pikulska-Stępień, Ewa Chudyba
 Dział Edukacji i Promocji
 Skład: Lechosław Węglorz, rysunki: Marta Keler
 Muzeum w Gliwicach

Śląsk - 1000 lat burzliwej historii

Spotkanie 1:

Śląsk- kraina historyczna i moja mała ojczyzna

